

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2004/15 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2007/8

Karar Günü:27.2.2007

R.G. Tarih-Sayı:17.11.2007-26703

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Doğru Yol Partisi'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımıyla 5.4.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Doğru Yol Partisi'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; 'Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2003 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Doğru Yol Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2003 yılı gelirlerinin 12.171.173.971.074.-TL, giderlerinin 12.101.676.210.029.-TL ve 2004 yılına devreden nakit mevcudunun 69.497.761.045.-TL olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 9.047.663.858.381.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 172.227.000.000.- lirası kira gelirleri, 374.100.000.000.- lirası satış gelirleri, 6.274.942.200.000.- lirası hazine yardımı, 1.361.151.030.282.- lirası faiz gelirleri, 374.745.120.231.- lirası ödenecek yasal kesintiler, 3.998.215.000.- lirası sair gelirler ve 486.500.292.868.- lirası 2002 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 3.123.510.112.693.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 21.144.000.000.- lirası üye giriş aidatları, 170.919.655.035.- lirası üye yıllık aidatları, 812.025.000.000.- lirası Genel Merkez yardımları, 76.222.317.017.- lirası faaliyet gelirleri, 105.531.396.718.- lirası sair gelirler, 381.812.504.278.- lirası ödenecek yasal kesintiler, 1.518.251.901.719.- lirası bağış ve yardımlar ve 37.603.337.926.- lirası 2002 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 9.001.073.861.705.-TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.265.881.782.840.- lirası personel giderleri, 812,025.000.000.- lirası il örgütlerine yapılan yardımlar, 397.999.159.690.- lirası temsil ağırlama giderleri, 56.453.898.800.- lirası kırtasiye giderleri, 634.892.288.248.- lirası haberleşme giderleri, 539.608.588.456.- lirası taşıma ve vasıta giderleri, 130.702.360.732.- lirası seyahat giderleri, 741.246.900.800.- lirası kira giderleri, 123.270.526.296.- lirası tamir ve bakım-onarım giderleri, 229.819.386.669.- lirası ısıtma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 230.164.445.623.- lirası vergi, harç, noter ve sigorta giderleri, 334.050.218.705.- lirası demirbaş alım giderleri, 473.572.411.476.- lirası satın alınan propaganda malzeme giderleri, 1.022.151.430.216.- lirası basın-yayın giderleri, 129.811.339.635.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemeleri, 2.000.000.000.- lirası milletvekili aidat iadeleri, 1.326.834.501.013.- lirası satın alınan nakil vasıtaları giderleri, 445.722.992.507.- lirası bina tadilat giderleri ve 104.866.629.999.- lirası ise sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılına devreden nakit mevcudu 46.589.996.676.- liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1) 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde 'Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır.' denilmektedir.

Buna karşın Meral AKTÜRK adına düzenlenen ve aşağıda ayrıntısı gösterilen 1.888.000.- liralık doğalgaz giderinin parti genel merkez gideri olarak gösterildiği ve parti hesaplarına gider kaydedildiği görülmüştür.

Muhasebe Fişinin		Yapılan Giderin Mahiyeti	Ödemeye Konu Olan Gider Belgesinin Kimin Adına Düzenlendiği	Ödemenin Tutarı
Tarihi	Nosu			
17.07.2003	439	Doğalgaz Gideri	Meral AKTÜRK	944. 000.-
10.09.2003	559	Doğalgaz Gideri	Meral AKTÜRK	944. 000.-
			TOPLAM	1.888.000.-

Meral Aktürk adına düzenlenen faturalarla yapılan doğalgaz ödemeleri ile ilgili olarak Doğru Yol Partisi'nden gelen yazıda söz konusu adresin 15.5.2003 tarihine kadar Arge binası olarak kullanıldığı ifade edilmektedir. Bu tarihten sonra düzenlenmiş bulunan dolayısıyla 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak parti tüzel kişiliği adına yapılmayan 1.888.000.- liralık doğalgaz gideri karşılığı malvarlığının aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2) Aşağıda ayrıntısı belirtilen belgeler ile bazı trafik cezaları, Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı ve idari para cezalarının parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Muhasebe Fişinin		Ödenen Cezanın Mahiyeti	Ödenen Cezanın Miktarı
Tarihi	Nosu		
18.03.2003	163	Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı	46. 400.000.-
28.04.2003	257	Trafik Cezası	32. 100.000.-
28.04.2003	257	Trafik Cezası	32. 100.000.-
28.04.2003	257	Trafik Cezası	32. 100.000.-
10.07.2003	425	Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı	15. 700.000.-
17.07.2003	439	Trafik Cezası	32. 100.000.-
13.10.2003	632	Trafik Cezası	131. 900.000.-
13.10.2003	632	Trafik Cezası	32. 100.000.-
17.11.2003	703	Trafik Cezası	25. 500.000.-
17.11.2003	703	Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı	94. 500.000.-
17.11.2003	703	Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı	94. 500.000.-
17.12.2003	757	Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı	146. 250.000.-
06.05.2003	273	İdari Para Cezası	2.142.880.000.-
		TOPLAM	2.858.130.000.-

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde, bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasî parti tüzel kişiliği adına yapılacağı belirtilmiştir.

Araç şoförünün aracı kullanırken gerekli özeni göstermemesi suretiyle kişisel kusurundan kaynaklanan trafik cezası ve parti görevlilerinin görevlerini zamanında ve gerekli özeni göstermek suretiyle yapmamaları sonucu süresi içerisinde ödenmeyen Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zamları ile görevlilerin kişisel kusuru sonucu 3 Kasım 2002 genel seçimlerinde kullanılan propaganda malzemelerinin yol açtığı çevre kirliliği sonucu uygulanan idari para cezası konusunda parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı yoktur. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle, parti görevlilerinin gerekli özeni göstermemek suretiyle kişisel kusurlarından kaynaklanan ve dolayısıyla 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak parti tüzel kişiliği adına yapılmayan 2.858.130.000.- liralık trafik cezası, Motorlu Taşıtlar Vergisi Gecikme Zammı ve idari para cezası karşılığı malvarlığının aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 3.100.602.348.324.-TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 379.170.240.869.- lirası personel giderleri, 116.096.837.500.- lirası teşkilatlara yapılan yardımlar, 305.126.704.874.- lirası temsil ağırlama giderleri, 65.650.651.464.- lirası kırtasiye giderleri, 383.717.617.216.- lirası haberleşme giderleri, 129.775.649.861.- lirası taşıma ve vasıta giderleri, 26.004.227.400.- lirası seyahat giderleri, 720.610.363.278.- lirası kira giderleri, 83.974.511.065.- lirası tamir ve bakım-onarım giderleri, 227.430.222.431.- lirası ısıtma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 53.367.207.537.- lirası vergi, harç, noter ve sigorta giderleri, 13.700.206.339.- lirası demirbaş alım giderleri, 42.136.526.010.- lirası satın alınan propaganda malzeme giderleri, 104.596.876.311.- lirası basın yayın giderleri, 263.301.347.292.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemeleri ve 185.943.158.877.- lirası ise sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti'nin il örgütlerinin 2003 yılı gelirleri ve giderleri arasındaki 22.907.764.369.- liralık fark nakit mevcudu olarak 2004 yılına devretmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Doğru Yol Partisi'nin 2003 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede;

Parti'nin 2003 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 345.430.225.044.- lira değerinde muhtelif demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu buna karşın aynı dönemde taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmaktadır.

Parti tarafından 2003 yılında edinilen demirbaş eşya niteliğindeki 345.430.225.044.- liralık taşınır malların 334.050.218.705.- liralık kısmı Genel Merkez, 11.380.006.339.- liralık kısmı ise il örgütlerince edinilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nce 2003 yılında elde edilen 334.050.218.705.- lira değerindeki taşınır demirbaş mallar muhtelif büro malzemelerinden oluşmakta olup tamamı satınalma suretiyle edinilmiştir.

Parti il örgütlerince 2003 yılında elde edilen 11.380.006.339.- lira değerindeki taşınır demirbaş mallar muhtelif büro malzemelerinden oluşmakta olup, 8.237.606.339.- liralık kısmı satınalma, 3.142.400.000.- liralık kısmı ise bağış suretiyle edinilmiştir. Bağış suretiyle elde edilen mallar açısından yasal bağış sınırı aşılmamıştır.

Doğru Yol Partisi'nin 2003 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin Genel Merkez ve il örgütlerinin ihtiyacı için bağış ve satınalma yoluyla elde edilen 345.430.225.044.- lira tutarındaki taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Doğru Yol Partisi'nin 2003 yılı kesinhesabının incelemesi sonucunda;

1- Parti'nin 2003 yılı kesinhesabında gösterilen 12.171.173.971.074.- lira gelir ve 12.098.816.192.029.- lira gideri ile 69.497.761.045.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak, parti tüzel kişiliği adına yapılmayan 2.858.130.000.- lira gider karşılığı malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak, kişi adına düzenlenmiş belgelerle yapılan 1.888.000.- lira gider karşılığı malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

27.2.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Tülay TUĞCU

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT